

Altweerderheide

Bebouwde kom

Liesje leerde Lotje lopen...

De Bocholterweg staat centraal aan de infrastructuur en verkeersdoorstroom in Weert. Deze weg loopt door een groot deel van Weert tot in België. De vele lindebomen zijn iconisch voor de Bocholterweg. Deze bomen zijn, naast dat deze er mooi uitzien, ook van grote ecologische waarde. De mooie, open, witte bloemen van de linde bloeien in juni. De heerlijk zoet ruikende bloemen zijn erg rijk aan nectar en trekken veel insecten en bestuivers aan zoals bijen en zweefvliegen. Overigens kunnen de bloemen van de linde gebruikt worden om heerlijke kruidenthee van te zetten! Bijen en hommels zijn de belangrijkste bestuivers van de linde. Vooral in Altweerderheide zijn deze lindebomen erg belangrijk voor bijen en hommels. In de omgeving van Altweerderheide zijn voornamelijk grootschalige landbouwgronden gelegen. De gewassen die hier verbouwd worden, zijn voor bestuivers zoals bijen en zweefvliegen niet aantrekkelijk. In Altweerderheide zelf is ook weinig groen aanwezig. Het dorp bestaat voornamelijk uit nieuwbouw en verharde straten en pleintjes. Hierdoor is er in het dorp en omstreken weinig voedsel voor bijen en hommels. Voor hommels is de linde zelfs vaak de enige energiebron buiten de lente. Laatbloeiende lindebomen kunnen hierdoor ook zorgen voor veel sterfte onder hommels. Doordat er meer energie bij het rondvliegen verbruikt wordt dan er in de vorm van nectar verzameld kan worden, verhongeren deze hommels namelijk.

Gebiedsfoto (Google streetview)

Merel (iStock)

Altweerderheide is een klein en relatief jong woongebied. Als we op zoek gaan naar biodiversiteit in de woonwijk dan zijn de tuinen, het openbaar groen en de bomen de belangrijkste elementen. Een aantal soorten is weinig kieskeurig en komen in de meeste woonwijken in Nederland wel voor. Dit is bijvoorbeeld de top 10 van de tuinvogeltelling, waaronder de merel, huismus, koolmees en Turkse tortel. Deze soorten zijn gewend aan de aanwezigheid van mensen en broeden op allerlei plekken waar maar een beetje beschutting is te vinden. Toch moeten we alert zijn dat we ook niet deze algemene soorten gaan verliezen. In tuinen zonder struiken of klimplanten is er zelfs voor een merel geen leefgebied meer, en wie zou de melancholische zang van de merel op een zwoele zomeravond willen missen!

Niet alleen de tuinen zijn een bron voor biodiversiteit, ook de woningen zelf herbergen allerlei soorten. Vaak zijn het soorten die zich goed verschuilen. Denk maar eens aan vleermuizen. Menigeen zal in de avondschemering wel eens een vleermuis zien rondfladderen, op zoek naar insecten. Weinigen zullen weten dat deze vleermuis zich overdag schuilhoudt in de spouwmuur of onder een dakpan.

Veel insecten zoals wantsen, maar ook vlinders maken gebruik van kleine schuurtjes en zolders om te overwinteren. Bij de eerste warme dagen in maart komen er allerlei beestjes tevoorschijn. Vaak zitten ze tegen de ramen, op zoek naar een plek om naar buiten te gaan. Zet in zo'n geval even het raam open, alle soorten zijn van elkaar afhankelijk er bestaan geen nutteloze insecten.

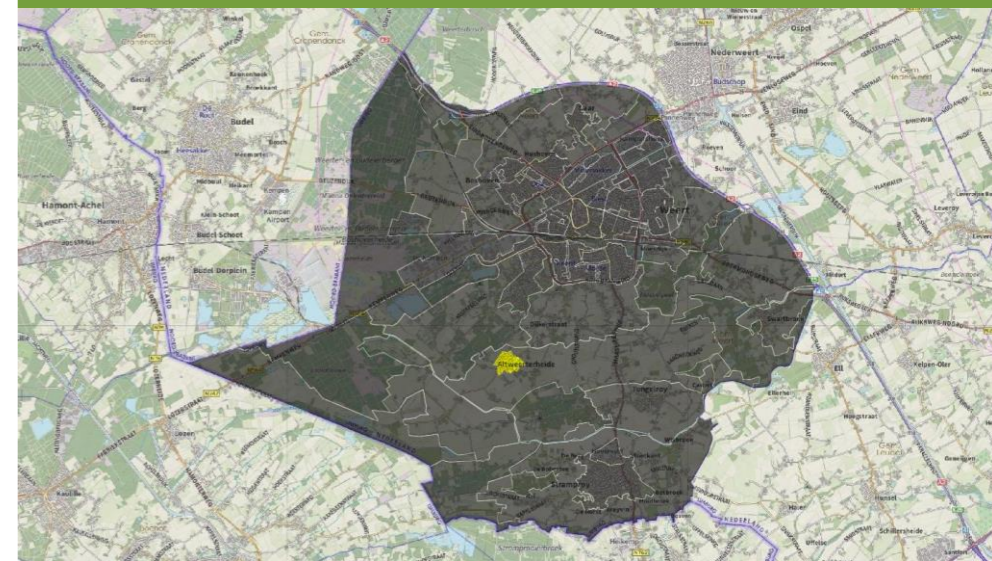
Speciale gebouwen hebben vaak speciale functies. Een voorbeeld zijn kerkgebouwen. De grote zolders zijn voor gewone grootovleermuizen vaak de enige plek in de wijde omgeving waar ze overdag kunnen verblijven. Ook tijdens koude winters zijn kerken favoriete plekken voor vleermuizen om te overwinteren: grote gebouwen met veel steen slaan veel warmte op.

Gebiedskenmerken

Oppervlakte	26,36 ha
Functie	Agrarisch dorp
Bodem	Heidegrond, zandgrond
Overige	Bebouwde kom, nieuwbouw

Het Landschap

Het dorp dankt zijn naam aan het bos-, moeras- en heidegebied in het zuidwesten van Weert. Alt betekent oud, Weerder stamt af van de stad Weert en heide van de heidegronden. De ontginning van het gebied rond Altweerderheide is pas begonnen in het begin van de twintigste eeuw. Dit leidde tot de bouw van verschillende ontginningsboerderijen in het gebied in de nabijheid van een kapel uit 1723. Later ontstond er een echte woonkern met het houten kerkje uit 1925 als centraal punt. Tot aan de Tweede Wereldoorlog woonden er slechts enkele tientallen gezinnen in de kleine woonkern rond de parochiekerk. Na de oorlog trokken veel jongeren uit het dorp weg om in de stad beter werk te zoeken en werd ook een verharde weg aangelegd: de Bocholterweg. Hierdoor ontstond een route van België naar Weert, waar veel Belgische arbeiders dankbaar gebruik van maakten. Ook veel Nederlanders, die werkten in de steenkoolmijnen in België, legden de weg door Altweerderheide vaak af. De laatste jaren is er weer nieuwbouw gekomen in het dorp zoals Heidebeemd (2003) en Eigen Erf (2007). Altweerderheide is een agrarisch dorp. Tegenwoordig bestaat het dorp vooral uit bebouwde kom, woningen, verharde straten en pleinen. Verder is één van de eerste (voor Weert) volledig met duurzame materialen gebouwde, energie neutrale woonhuizen verwezenlijkt aan de Heltenbosdijk. Het object is gelegen op het perceel, in de volksmond genaamd 'Bergs Tieske'.

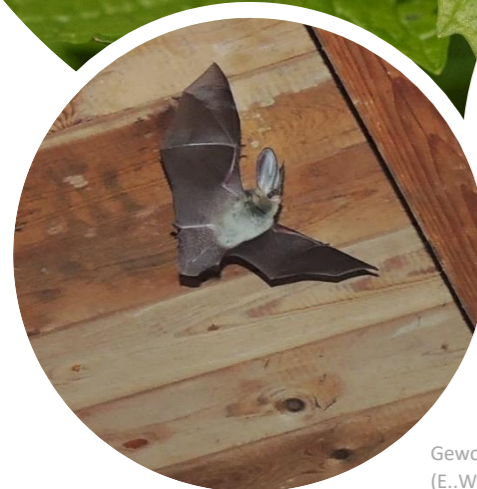

Oranjetipje (iStock)

Neem vaker een bloemetje mee

Alle soorten hebben behoefte aan de 5 V's: verblijfplaatsen, voedsel, veiligheid, verbinding en variatie. Het ontbreken van één of meer van deze elementen kan een gebied onaantrekkelijk maken voor soorten. Zo profiteren een aantal kleine vogelsoorten zoals de houtduif, vink, roodborst, zwarte kraai, Turkse tortel, spreeuw, kauw, koolmees en merel van de aanwezigheid van deze elementen in Altweerderheide en de omgeving. Ook de sperwer komt in de omgeving voor doordat de tuinen ook ideale jachtterreinen vormen voor deze roofvogel. Voor andere soorten is Altweerderheide momenteel helaas niet aantrekkelijk. Hoewel er veel grasveldjes in het dorp te vinden zijn, hebben deze geen ecologische waarde doordat het gras zo kort gemaaid is dat bloeiende planten ontbreken. Daarnaast bestaat Altweerderheide vooral uit bebouwing en verharde straten en pleintjes.

Door het gebrek aan voedsel, verbinding en variatie zul je daarom niet snel veel verschillende soorten aantreffen in het dorp. Het dorp heeft echter wel potentie om aantrekkelijker te worden voor dieren en planten. In Altweerderheide zijn veel bomen met boomspiegels (stukjes groen om de boom heen) te vinden. Door deze met inheemse vruchtdragende planten aan te planten, wordt een groter aanbod aan voedsel en variatie gecreëerd. Het is ook mogelijk om mooie groene perkjes aan te leggen om bijvoorbeeld speelplaatsen van kinderen heen. Dit in combinatie met het aanleggen van bermen met veel bloemen zal ook een aantrekkelijke verbindingroute creëren voor veel soorten. De bloemen zullen daarnaast bestuivers aantrekken en dit is hard nodig. In Altweerderheide zijn namelijk helemaal geen bestuivers waargenomen! Zonder insecten zal men op den duur overlast ervaren van plaagsoorten. Bestuivers en andere insecten die zij aantrekken zorgen er namelijk voor dat het dorp mooi en schoon blijft! Bovendien zal er een explosie van soorten zijn. Moraal van het verhaal: stenen eruit en (insecten)bloemen en -planten erin!

Gewone grootoorvleermuis (E..Witter)

Roodborst (iStock)

Buurtbewoners met een passie voor natuur

Mede dankzij twee fanatieke buurtbewoners zijn veel waarnemingen van ongewervelden gedaan. Graag willen we hen bedanken voor hun enthousiaste bijdrage! Met zijn tweeën zijn zij verantwoordelijk voor veel waarnemingen op de Bocholterweg en het Heidehof. Ze hebben flink bijgedragen aan het identificeren van nacht- en dagvlinders, wantsen en lieveheersbeestjes. Hierdoor ontstaat een beeld van de soorten die in de bebouwde kom voor kunnen komen. Van de verspreiding van de soorten binnen Altweerderheide is verder weinig bekend.

Ook voor inwoners met minder kennis van soorten is het mogelijk om toch wat te leren over de diversiteit die in je eigen tuin te vinden is. Vind je een vlinder of ander insect, maak er een foto van een zoek met behulp van een app, zoals "ObsIdentify" de naam er bij. Hoe meer je gaat zoeken, des te meer ga je ontdekken. Er zijn in Altweerderheide nog maar 62 soorten gemeld: dat moet veel beter kunnen!

62 WAARGENOMEN SOORTEN (zoals bekend in Nationale Databank Flora en Fauna)			0	62	beste deelgebied 1.500
Vogels (19 waargenomen)		Vleermuizen (2 waargenomen)	Zoogdieren (0 waargenomen)		
Houtduif	Spreeuw	Gewone grootoorvleermuis			
Vink	Kauw	Gewone dwergvleermuis			
Roodborst	Koolmees				
Zwarte kraai	Merel				
Turkse tortel	Sperwer				
Reptielen, Amfibieën & Vissen (0 waargenomen)		Dagvlinders (5 waargenomen)	Libellen (0 waargenomen)		
		Bont zandoogje			
		Citroenvlinder			
		Dagpauwoog			
		Klein koolwitje			
		Oranjetipje			
Overige Ongewervelden (34 waargenomen)		Vaatplanten (1 waargenomen)	Overige (1 waargenomen)		
Cypresbodewants	Kajatehoutspanner	Madeliefje	Voorjaarskluiwzwam		
Vuurwants	Cardiastethus sp.				
Hennepnetelspanner	Bliksemlichtmot				
Grijze stipspanner	Stro-uiltje				
Jeneverbeskielwants	Witstipgrasuil				

Ben je benieuwd wat er op dit moment aan soorten wordt gezien ?

Neem eens een kijkje op waarneming.nl . Hier vullen vrijwilligers hun waargenomen soorten in. Steeds meer mensen voeren in wat ze hebben gezien. Op die manier leren we welke soorten voor kunnen komen. Deze kennis vormt een basis voor bescherming van de biodiversiteit. Wil je zelf een bijdrage leveren of soorten leren kennen ? Dan is er een app voor op je telefoon die aan de hand van foto's kan herkennen welke soort je hebt gezien. Kijk op obsidentify.

Wat zijn de knelpunten?

- Het gras wordt te vaak gemaaid om leefgebied voor insecten en andere kleine dieren te vormen. Planten komen er daardoor niet tot bloei.
- Het dorp bestaat voornamelijk uit nieuwbouw en verharde straten en pleintjes. Hierdoor is er weinig variatie in ruimte. Ook is er weinig variatie in planten in het dorp. Het openbaar groen bestaat veelal uit of kort gazon of lage heesters.
- Het voedselaanbod voor dieren in de bebouwde kom is erg klein doordat er weinig vruchtdragende planten in het dorp groeien. Hierdoor zullen soorten niet snel tot het dorp aangetrokken worden.
- Verbindingsroutes met veel planten tussen gebieden zijn afwezig. Hierdoor is het voor soorten moeilijk om naar Altweerderheide te trekken.
- Bomen langs wegen zijn belangrijk voor tal van functies. Er zijn weinig bomen in het gebied aanwezig.

Wat zijn de kansen?

- Door het gras minder vaak te maaien en stukken van de tuin of openbaar groen een jaartje over te slaan ontstaat en nieuw leefgebied voor veel soorten.
- De linde- en kastanjabomen op de Bocholterweg en Zoomweg bieden voedsel aan dieren en bestuivers. Meer vruchtdragende planten zal het voedselaanbod doen toenemen en zo ook het aantal dieren en bestuivers.
- Boomspiegels kunnen aangeplant worden met inheemse vruchtdragende planten. Hierdoor zal het voedselaanbod voor soorten zoals bestuivers toenemen.
- Pleintjes en speelplaatsen kunnen aangevuld worden met biodivers groen voor meer variatie in de omgeving, wat aantrekkelijk is voor verschillende soorten.
- Door groenstroken (bestaande uit inheemse soorten en bomen) aan te leggen tussen groene elementen in het dorp en de omliggende landbouwgronden, worden verbindingroutes gecreëerd.

Gebouw bewonende soorten

Een beschermingsplan voor gebouwbewonende soorten

De soorten die voor hun nestlocaties helemaal afhankelijk zijn van plekken onder de dakpannen of in spouwmuur verdienen onze aandacht. Ze zijn extra kwetsbaar op het moment dat we huizen renoveren of slopen. Een manier om deze soorten actief te beschermen is een Soortenmanagementplan (SMP). In dit deelgebied de volgende soorten relevant, om middels gebiedsgerichte maatregelen te beschermen:

Soort	Geschikt ?	Bijzonderheden
Huismus	Ja	
Gierzwaluw	Ja	
Dwergvleermuis	Ja	
Laatvlieger	Ja	

“Weerter-soort” van dit deelgebied:

Het oranjetipje

oranjetipje (E. Witter)

Vlinderstruik (iStock)

Basisvoorwaarden Weerter-soort

Voedsel: Het oranjetipje heeft bloemen nodig om nectar te drinken als voedsel.

Voortplanting: Elke vlindersoort kent een plantensoort waar de rupsen op leven (de waardplant).

Veiligheid: Veel rupsen overleven niet door het gebruik van bestrijdingsmiddelen.

Verbetermaatregel voor de Weerter-soort

Voor in de tuin, balkon of op het terras adviseert de vlinderstichting: winterheide, judaspenning, lavendel, vlinderstruik, koninginnenkruid, hemelsleutel en klimop.

De waardplanten voor het oranjetipje zijn de pinksterbloem, look-zonder-look en soms ook andere kruisbloemigen. Deze inheemse flora geeft prachtige bloemen voor in de tuin, plant ze gerust!

Gebruik geen bestrijdingsmiddelen en ga ongewenste soorten tegen op natuurlijke wijze, met de hand. Laat in de tuin een zonnig hoekje waar insecten hun gang mogen gaan. Maai plekken met waardplanten voor oranjetipje pas als de metamorfose van rups naar vlinder is voltooid. .

De “Weerter-soort” van het gebied is het oranjetipje. Deze soort is gekozen als vertegenwoordiger omdat dit deelgebied het optimale leefgebied vormt. Net als alle andere soorten heeft het oranjetipje behoefte aan voedsel, voorplantingsplekken, veilige plekken om te rusten, vocht en verbindingen tussen de verschillende delen van het leefgebied. Als het goed gaat met de ambassadeur kunnen veel andere soorten meeliften op zijn succes.

GEMEENTE

WEERT

Econsultancy

